

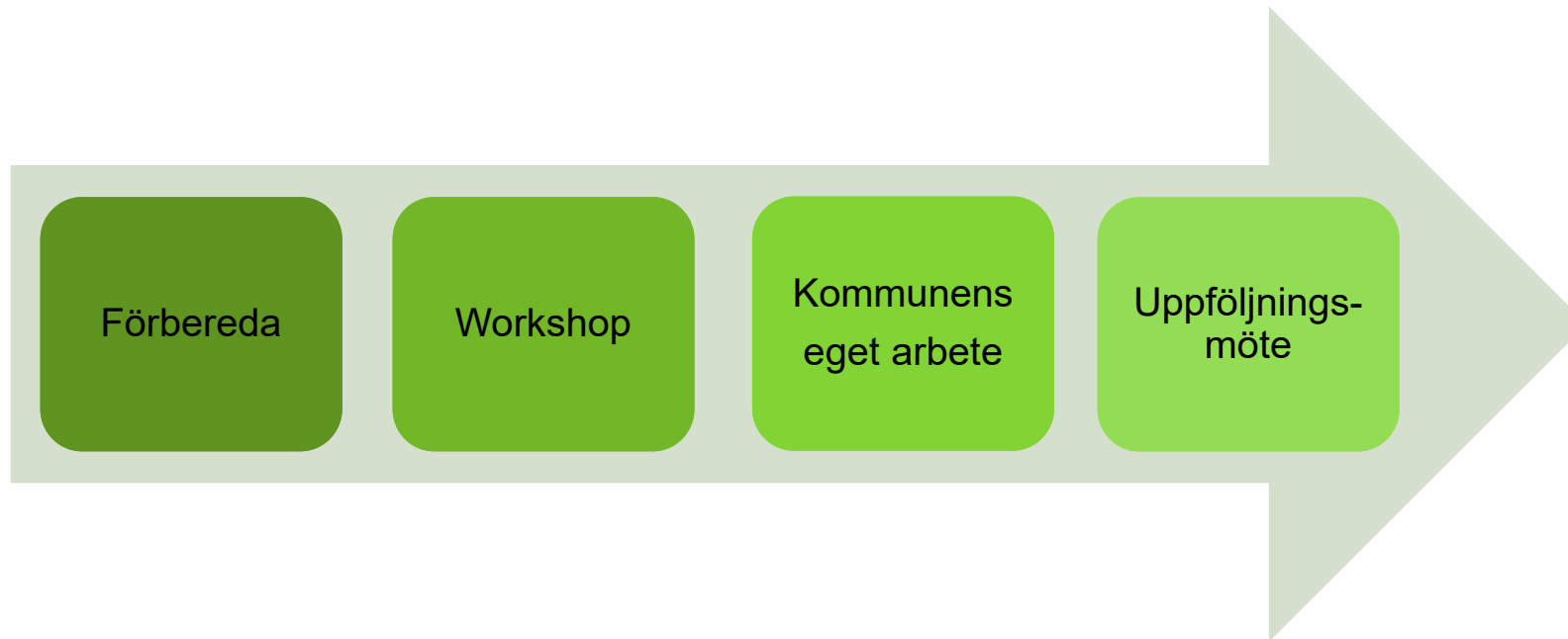
BREDBANDS
FORUM

Bredbandslyftet

Timrå

April 2021

Agenda

Bredbandslyftet

- **Första passet**
- Information och dialog kring grundläggande förutsättningar som är specifika för just Timrå kommun.
- Inledning
  - Introduktion till Bredbandslyftet
  - Presentationsrunda
- Inspiration och utmaning
  - Är den blomstrande kommunen digital?
  - Vad förväntar sig kommunens invånare?
- Inventering
  - Vad kostar det att bygga ut bredband i Timrå kommun?

Bredbandslyftet

- **Andra passet**
- Gemensam diskussion kring de möjliga vägval som finns framåt för Timrå kommun.
- Strategiska vägval
  - Hur kan en kommun gå tillväga för att främja bredbandsutbyggnaden?
  - Vilka handlingsalternativ passar för Timrå kommun?
- Summering och nästa steg
  - Hur går vi vidare?
  - Formering av arbetsgrupp.
  - Bokning av uppföljningsmöte.

Behovet av bra bredband - ur olika perspektiv

Digitaliseringens potential

- Påverkan och möjligheter för samhällets utveckling kan vi inte ens föreställa oss?
- Den digitala utvecklingen kommer aldrig gå lika långsamt som den gör nu.
- I en undersökning svarade 100 procent av tillfrågade kommundirektörer att "digitaliseringen är nödvändig för att lyckas med verksamhetsutvecklingen i vår kommun"

Behovet av bredband ur olika perspektiv

- I den kommunala verksamheten finns ett stort antal frågor där digitaliseringen kan ge nytta i form av både kostnadsbesparingar som bättre tjänster till medborgarna, vi kallar det området *"Effektiv kommunverksamhet"*.
- Minst lika viktigt för den blomstrande kommunen är att det är attraktivt att bo och leva i kommunen och att företagare kan etablera sig, stanna kvar och växa. Vi kallar det för *"Nöjda medborgare"* och *"Attraktiv företagarkommun"*.

EFFEKTIV KOMMUNVERKSAMHET

NÖJDA MEDBORGARE

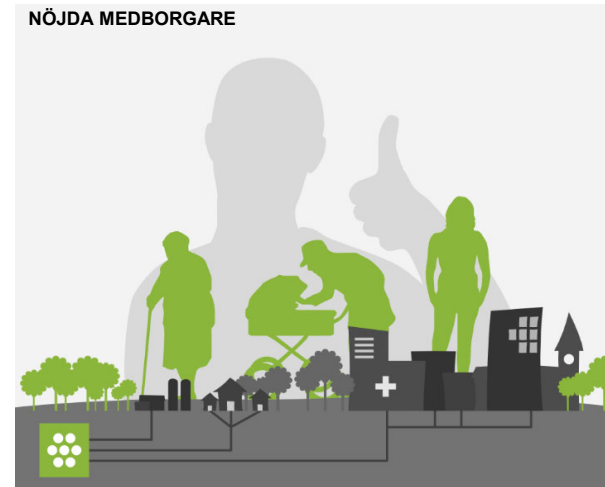
ATTRAKTIVT FÖR FÖRETAGARE

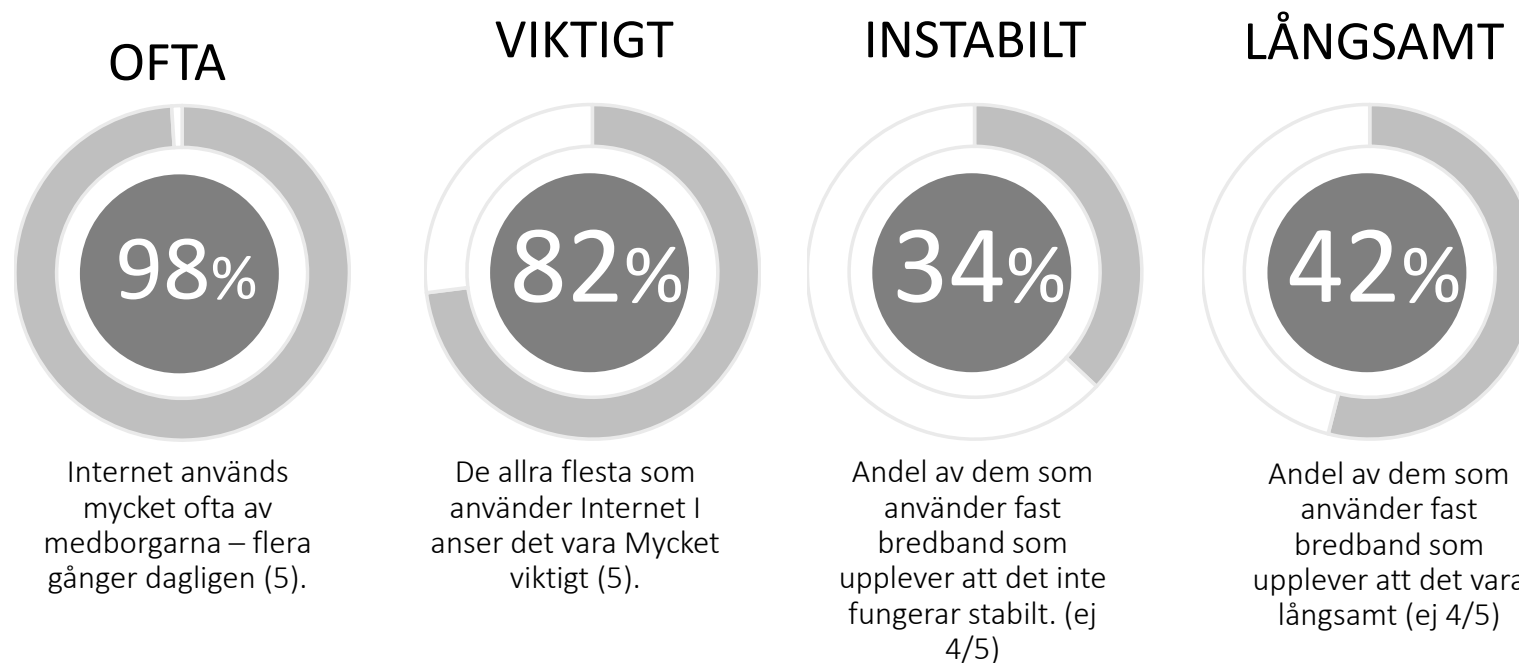
Nöjda kommunmedborgare

- Digital infrastruktur i världsklass är av betydelse för många olika typer av individer och familjer. Det är så betydelsefullt, eller håller på att bli, att det har en inverkan på var många kan tänka sig att bo.
- Alla medborgare bryr sig inte så mycket om Internet men allt fler gör det. Om inte annat så framgår det av den medborgarenkät vi har genomfört.
- För de unga är det en helt naturlig och viktig del av livet, oavsett om de bor i storstaden eller på landsbygden. För barnfamiljen ses det som en nödvändighet och för seniorer kanske nyttoaspekten väger ännu tyngre – trygghet och omsorg.

Internet och bredband i Timrå 2021

- Hur viktigt är det för medborgarna och hur bra fungerar det idag?

187 st respondenter

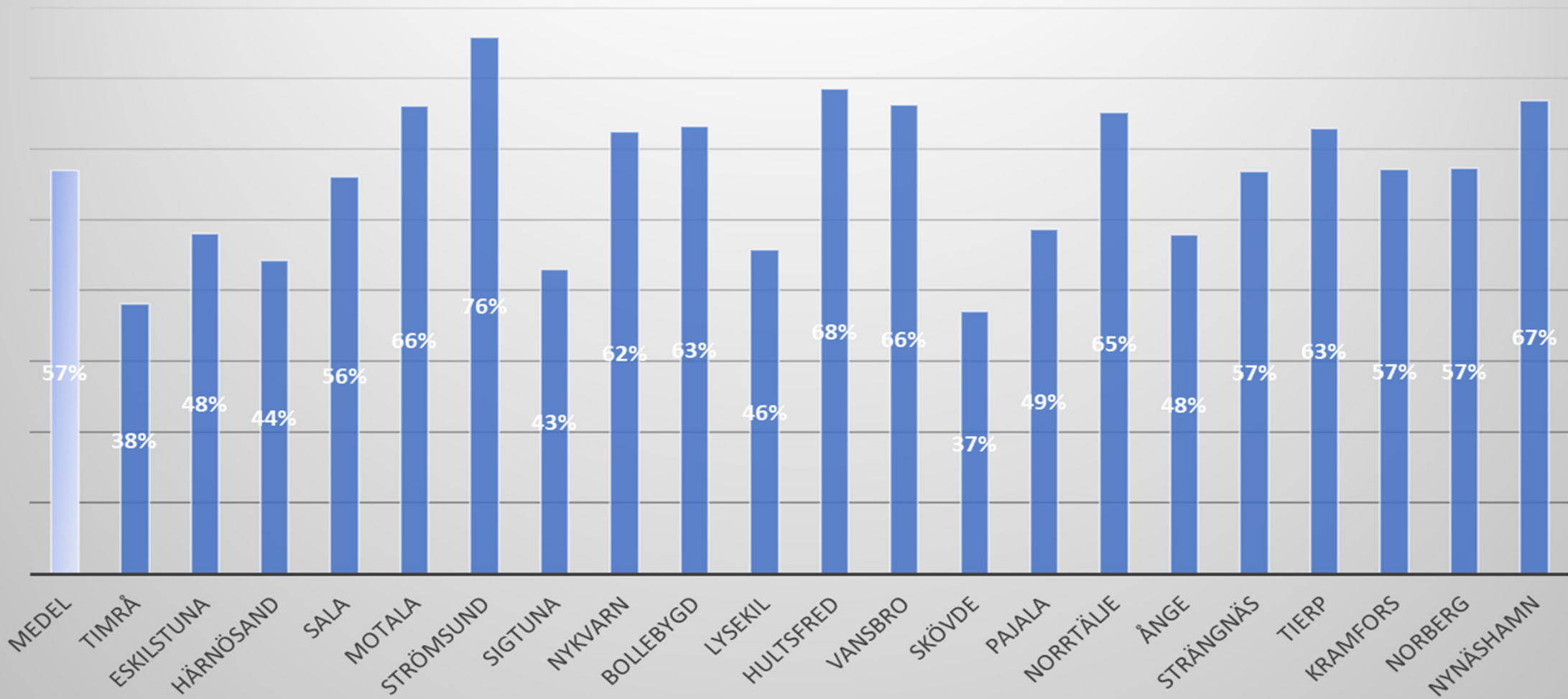
Röster från medborgare

- "Jag bor i Sandarna vilket verkar vara en vit, eller om man så vill, en svart fläck på mobiltäckningskartan. Vilket ju så klart påverkar internetuppkopplingen på mobilen åå! Stor skillnad bara ""nere"" i Stavreviken och i Bergeforsen/ Forsmon!"
- Skandal att inte Stordalen/Färjholmen inte fick vara med när Norrberge fick bredband med tanke på att det bor många "yngre" här nu som har många år att betala skatt framför sig, dessutom sandmark så grävning bör inte bli alltför kostsamt
- Sårbart fiber,rädd att träd ska falla över fiberslangen som är dragen i telias gamla stolpar.
- Tycker man borde satsa mer på att fiberansluta alla villor!
- Vi har inget bredband, filter här på Vivstavarv i Timrå
- Vi har superstabil bredband med hög kapacitet från ServaNet
- Vi i stavre, stavregården blev lurade av Telia zitiis och tecknade oss för bredband för 3 år sedan ännu har inget hänt trots att vi fått meddelande om grävstart. Vi önskar också följa med i utveckling och få bredband, vi är 7-10 st som ej har bredband och tecknade oss för Telia, de som valde servanet har fått bredband installerat. Hur skall vi få hjälp?
- Vi är några hushåll som "ligger mittemellan" 2 fiberanslutningar (servanet och zitiis) .
- Vill ha bredband. Varför avbröts grävningen?
- Önskar BRA erbjudande att koppla in oss på bef, nät eftersom vi köpt ett hus efter de dragit förbi vårt hus och tidigare ägare inte var intresserad.

Röster från medborgare

- Bor mitt i centrala Sörberge utan möjlighet till fibernät. Herregud min mor boende 30mil norr ut i ingenting har fiber sedan länge...
- Bor på en lite gata med villor i centrala Timrå som totalt blivit "bortglömd" när det grävts fiber. Nu är vi den enda gatan som inte fått fiber häromkring och då är det heller inte lönsamt för företagen att erbjuda oss fiber. Tråkigt att inte ens kunna få möjligheten att välja fiber. Med två tonåringar i huset är det omöjligt att klara sig med det enda alternativet Telia gav oss. Inget bolag kan erbjuda oss ens i närheten av vad vi behöver och då har vi verkligen inte höga krav. Det är tyvärr ohållbart och vi funderar på att flytta.
- Comhem fungerar otroligt dåligt på Tallbacken
- Fiber från IP-only. Fungerat klockrent sedan installation
- Fiberutbyggnaden behöver bli bättre i halvcentrala delar. Även där ServaNet inte får glesbyggsstöd
- Fyller i att jag arbetar i Timrå då jag nu arbetar hemifrån. Annars har jag inte min arbetsplats i timrå
- Har comhem som leverantör. Bor i Bergforsen. Där ligger internet nere ganska ofta tycker jag.
- Har ej fått fiber trots att vi skrivit avtal med Telia jan 2019. Anslutning till 2 fastigheter. De flesta av de övriga boende längs vår väg fick fiber för ca 15 år sedan, då blev vi ej tillfrågad.
- Har fortfarande inte fiber, betalar höga summor för långsamt Internet. Mycket dåligt.

Andel som INTE är nöjda med fasta bredbandet

Attraktiv företagarkommun

- Digital infrastruktur i världsklass är av betydelse för många olika typer av företagande.
- För många verksamheter är det, eller håller på att bli, så betydelsefullt att det har en inverkan på var man kan tänka sig att ha sitt företag.
- Vad betyder visionen ”*möjlighet att obehindrat använda de digitala tjänster de behöver*” för företagen i kommunen?

Effektiv kommunverksamhet

- Några av kommunens mest betydande verksamhetsområden är inom skola och utbildning, vård och omsorg samt vatten, avfall, vägar och kollektivtrafik.
- Till dessa områden går en stor andel av budgeten och inom samtliga områden anses digitalisering kunna bidra till effektivisering och förbättringar - att åstadkomma mer för samma pengar.
- Digitalisering är ett hett område för att åstadkomma detta och bredband är ofta en förutsättning för att det ska vara möjligt att digitalisera.

Inventering av utbyggnaden

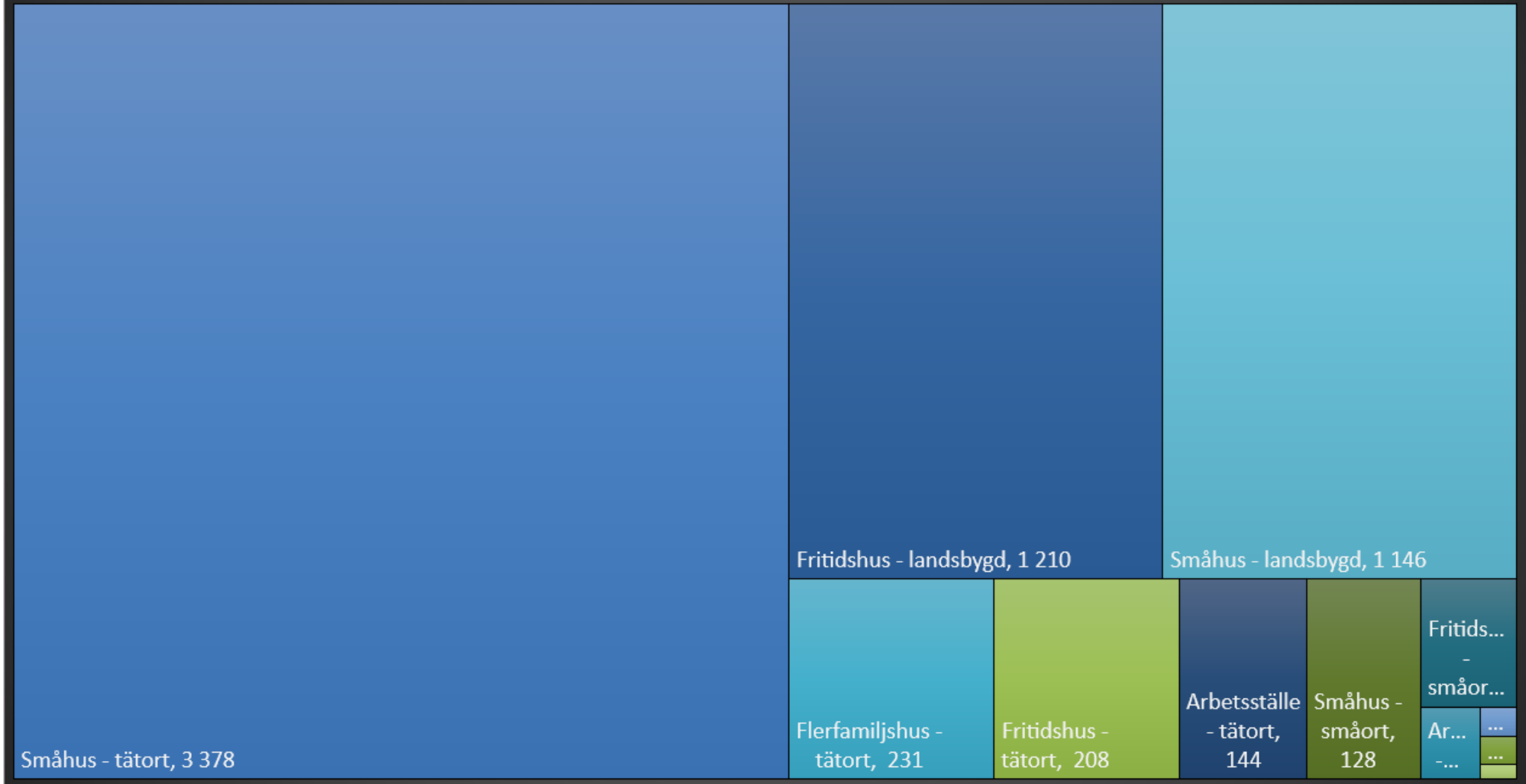
- Timrå med data från okt 2020

Utbyggnadsinventeringens syfte

- För att kunna fatta rätt strategiska beslut är det en fördel om man kan utgå från relevanta fakta som visar grundläggande fakta:
  - Hur långt har fiberutbyggnaden i kommunen kommit?
  - Hur mycket finns kvar att bygga, samt i vilka områden och till vilka typer av byggnader?
  - Vilka investeringar behövs för att nå till olika nivåer – 80%, 90%, 100%?
- Bredbandsforums kommungrupp har tagit fram en modell och en arbetsmetod där vi, tillsammans med PTS, kan visa en tillförlitlig situationsbild uttryckt i antal och andel anslutna byggnader (FTTB), samt en uppskattning av kostnaden för den utbyggnad som återstår.

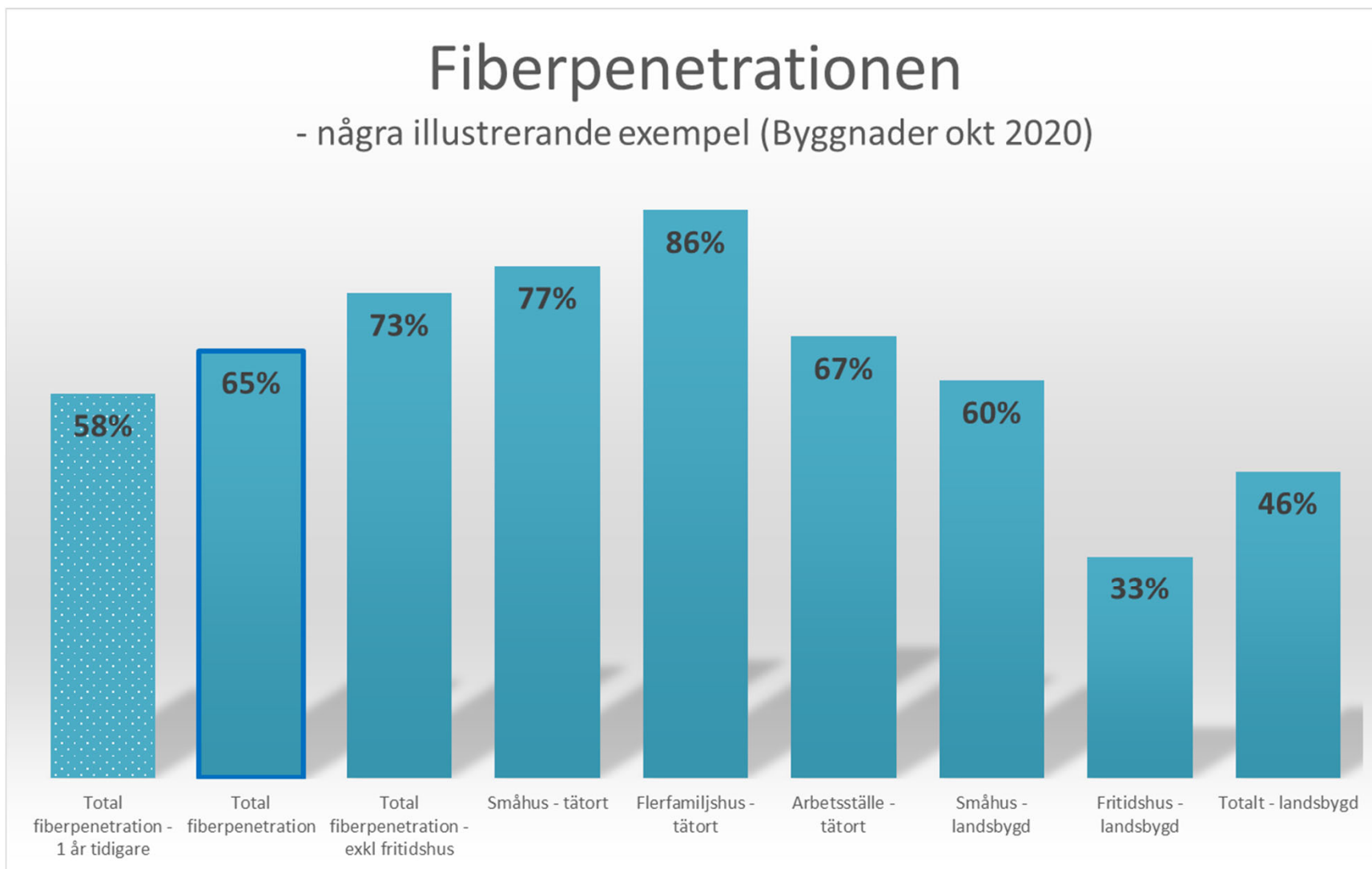
Byggnader som borde kunna ha fiber

Byggnader relevanta för fiberanslutning - 6553 st

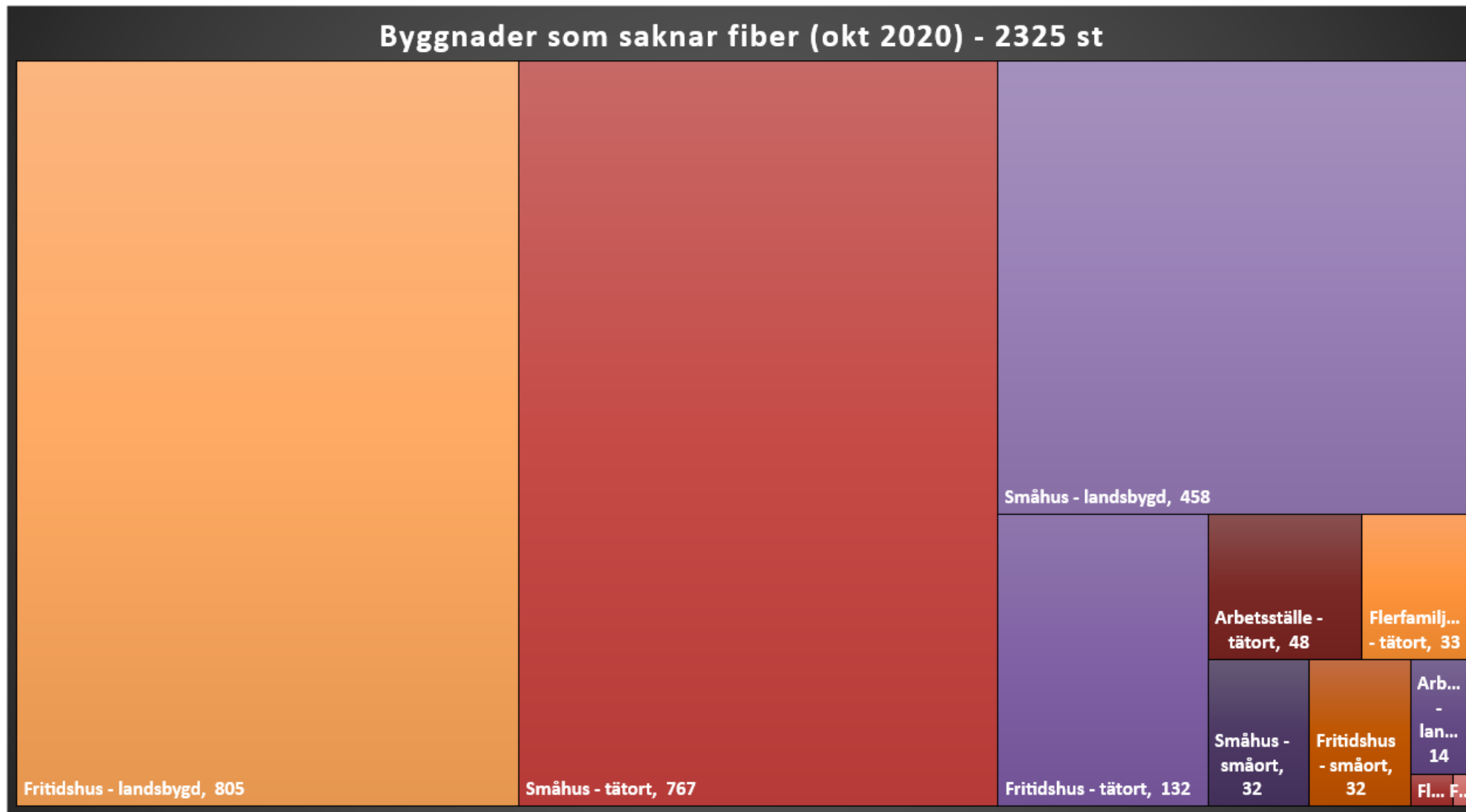

Fiberpenetrationen

- några illustrerande exempel (Byggnader okt 2020)

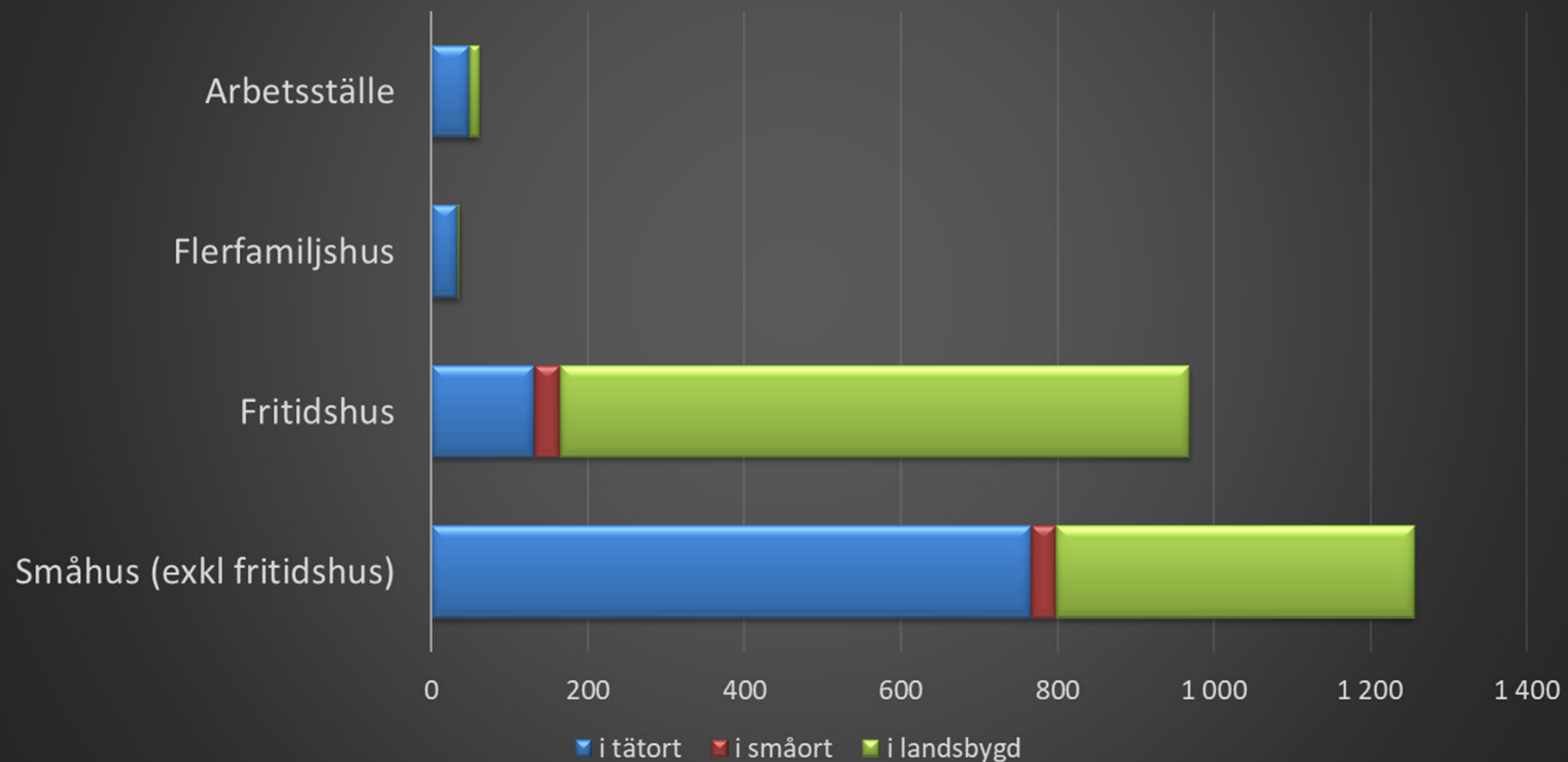
Kvar att bygga ut

Förekomsten av fiber, DSL, eller inget - relevanta byggnader okt 2020

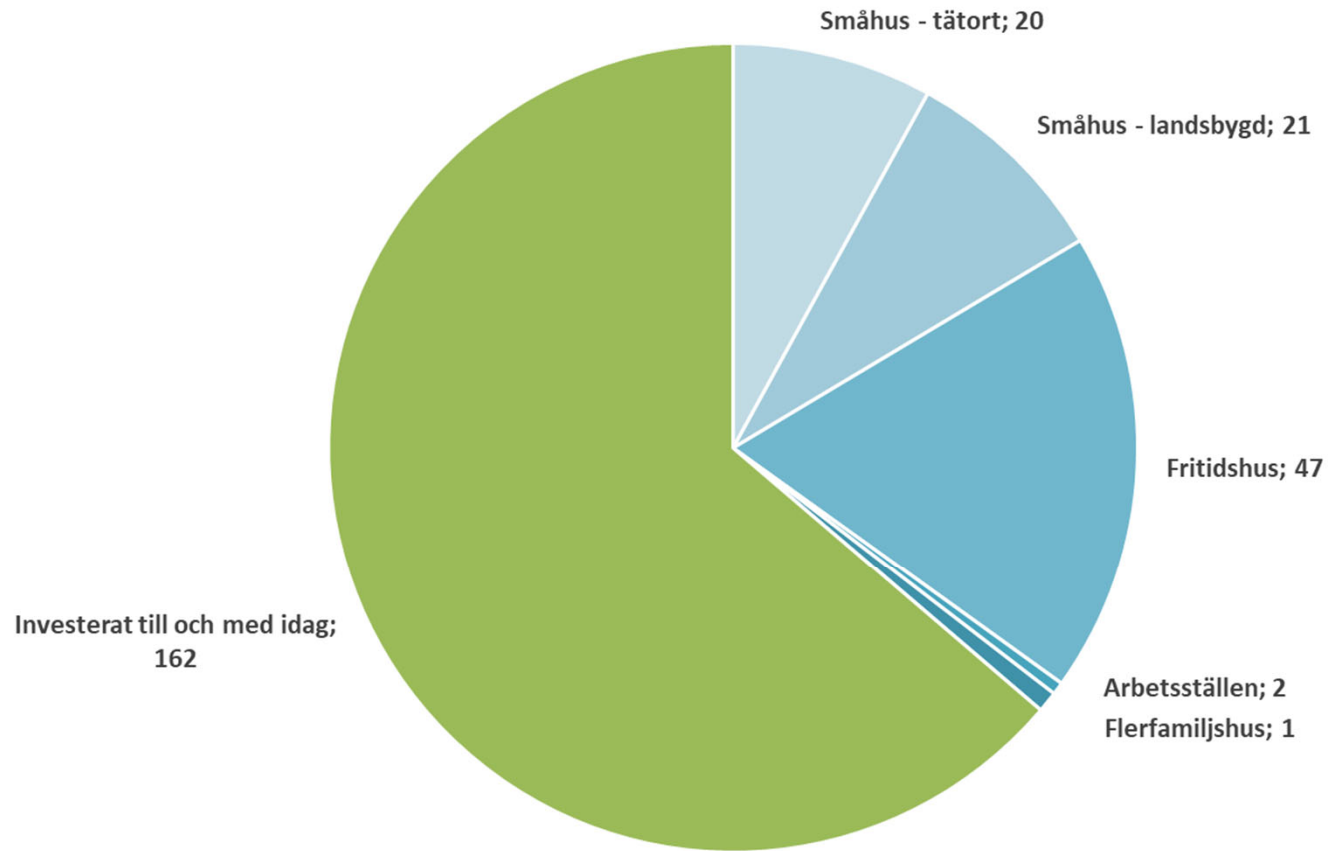

Antal byggnader av olika typ som saknar fiber

Investeringar för att bygga fiber till 95 procent

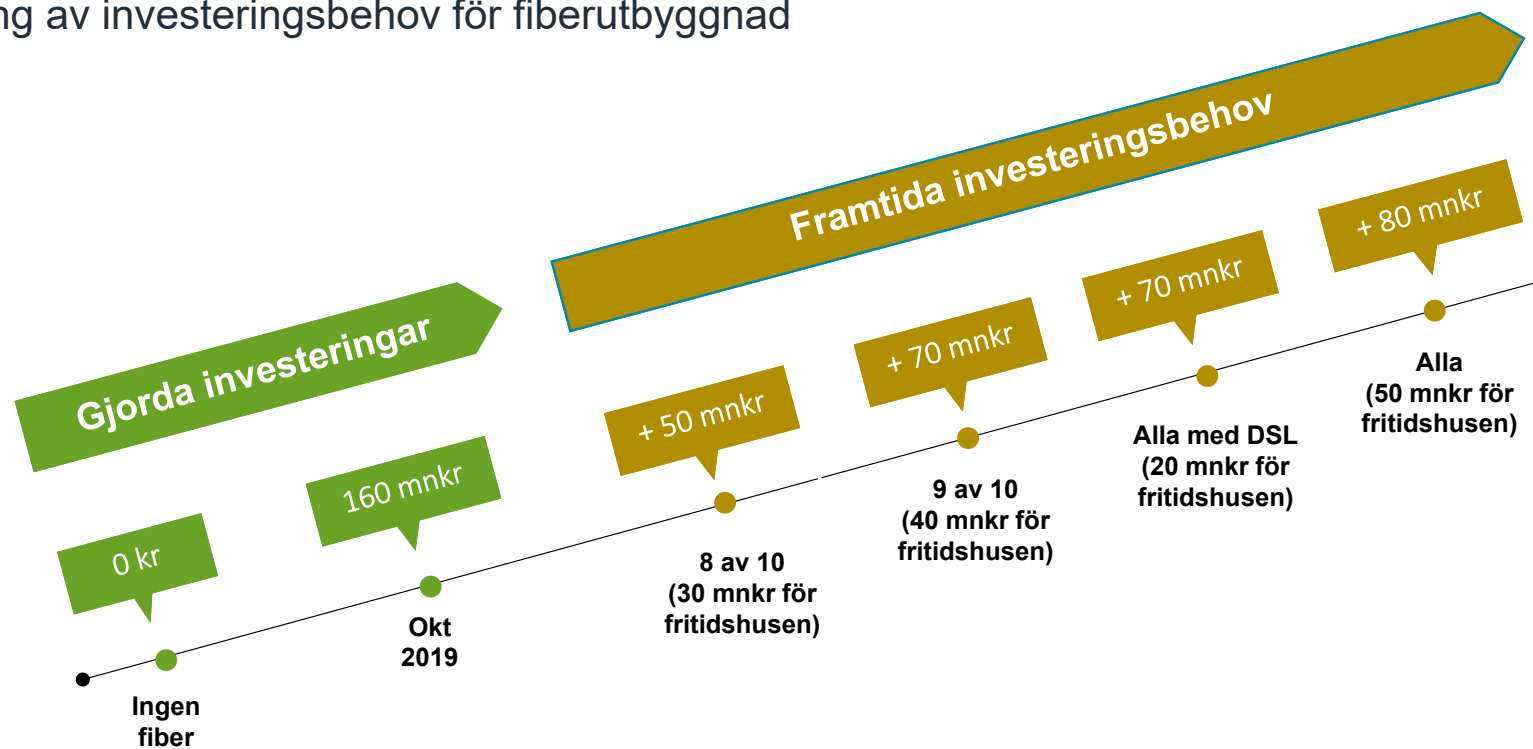
Värden i mnkr

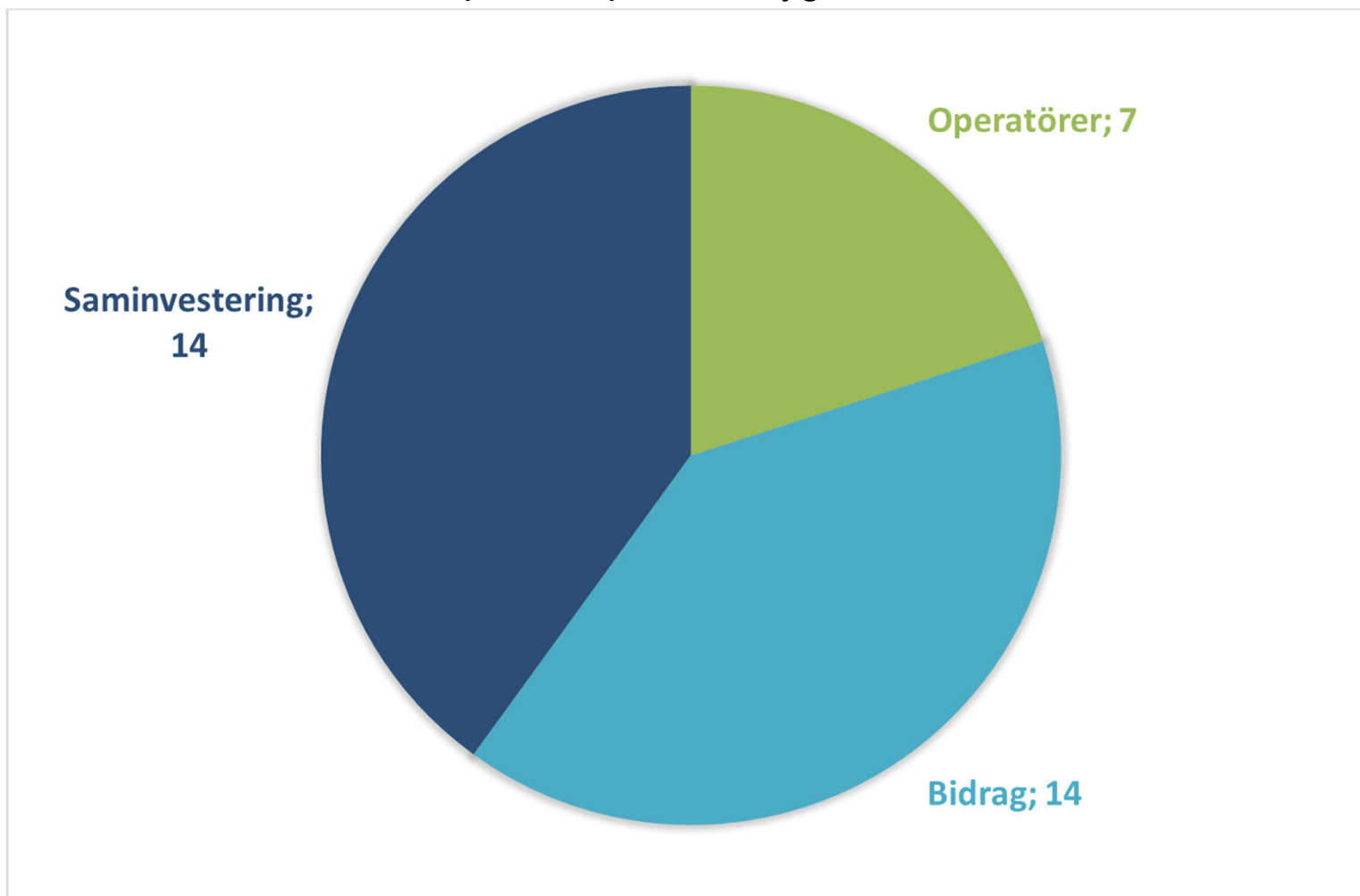
Kostnad för utbyggnad till olika nivåer

Uppskattning av investeringsbehov för fiberutbyggnad

Uppskattning av bidragsbehovet (mnkr)

• - För att nå 70 procent på landsbygden

Bredbandslyftet Strategier

Bredbandslyftet

2 tim 30 min **Andra passet**

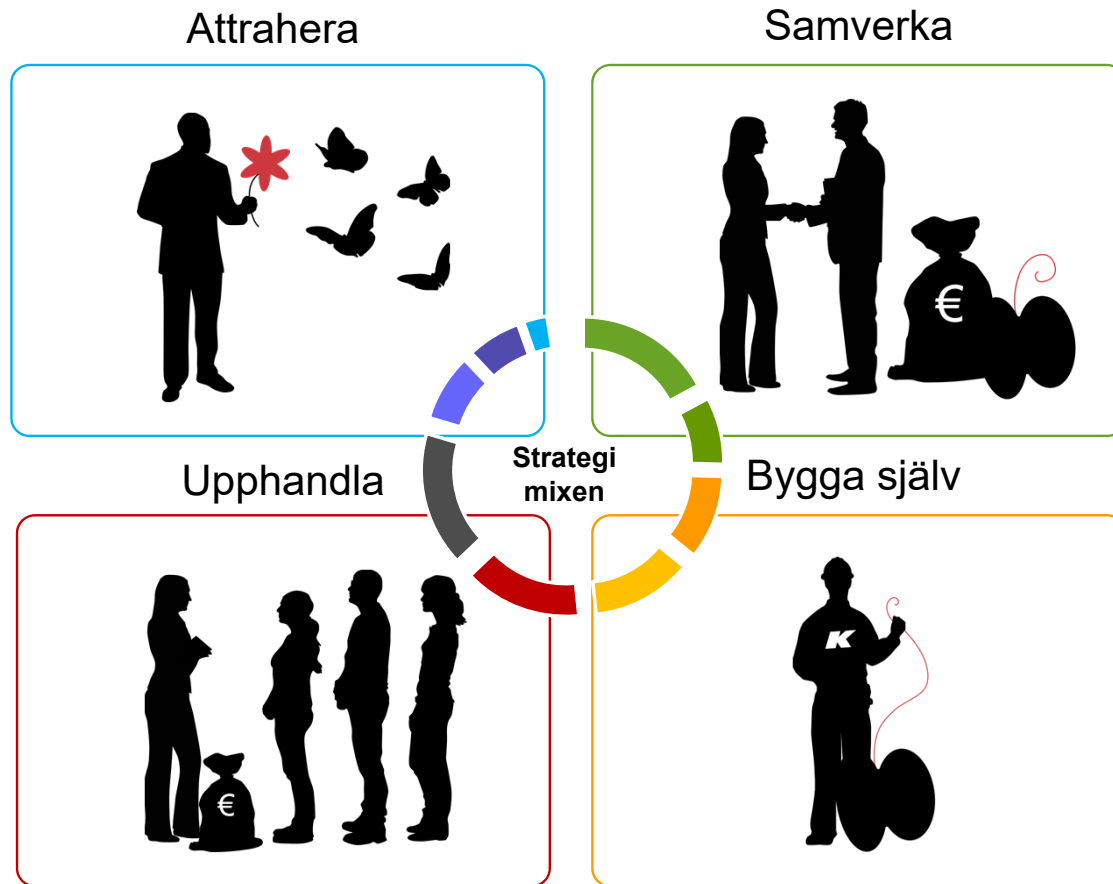
- **Strategiska vägval**
  - Hur kan en kommun gå tillväga för att främja bredbandsutbyggnaden?
  - Vilka handlingsalternativ passar för kommunen?
- **Summering och nästa steg**
  - Hur går vi vidare?
  - Formering av arbetsgrupp
  - Bokning av uppföljningsmöte

Alternativa strategiska vägval

Strategival

- Av Sveriges alla kommuner är det få som gör precis lika för att åstadkomma fiberutbyggnad i kommunen.
- Skillnaderna kan vara stora vad gäller både utmaningarna och förutsättningarna, det finns inget givet facit för framgång i alla lägen.
- Det är dessutom en föränderlig marknad och den strategi som fungerade bra kan snart ändå behöva revideras.

De strategiska vägvalen

Förklaring till modellen

- Modellen med de fyra strategiska vägvalen är en diskussionsmodell.
- Vart och ett av de olika vägvalen kan genomföras med olika varianter, en upphandling eller ett samverkansavtal behöver inte alltid se ut på samma sätt, i praktiken är variationerna ganska stora.
- De olika vägvalen är heller inte disparata utan det är fullt möjligt att välja att arbeta med samtliga fyra alternativen samtidigt, fast i olika omfattning och med olika syften och ambitionsnivåer.
- Att bygga själv utesluter inte att man samtidigt kan ha en nära samverkan med eller fler marknadsaktörer.
- Att upphandla i något geografisk område utesluter inte att man samverkar med någon marknadsaktör i ett annat område.
- Beroende på kommun och deras historik och omständigheter har de olika goda förutsättningar att lyckas med de fyra olika strategiska alternativen.

Attrahera

Att ha flera olika fiberbolag som är aktiva i kommunen kan ofta stimulera konkurrensen och snabba på utbyggnaden. Att välkomna alla olika typer av fiberaktörer på lika villkor och att göra sitt bästa för att det ska vara smidigt och kostnadseffektivt att bygga fiber i kommunen kan göra en stor skillnad. När fler är aktiva finns det oftast någon som blir särskilt intresserad att även aktivera byalag och bygga fiber på landsbygden, ofta stimulerade med bidrag.

När man arbetar med flera olika aktörer är det extra viktigt att ha klara och tydliga rutiner samt genomtänkta avtal på plats. En ärlig och uppriktig dialog, samt en tillmötesgående attityd är ofta en tillgång när man ska attrahera privata företag att investera i kommunen - det gäller även i detta fall. En del av arbetet med att attrahera är att göra vad man kan för att minska ekonomiska och administrativa hinder för utbyggnaden av bredbandsinfrastruktur, det finns exempel på kommuner där kostnaderna har mer än halverats. Ju kostnadseffektivare utbygganden kan göras desto fler kan få fiber.

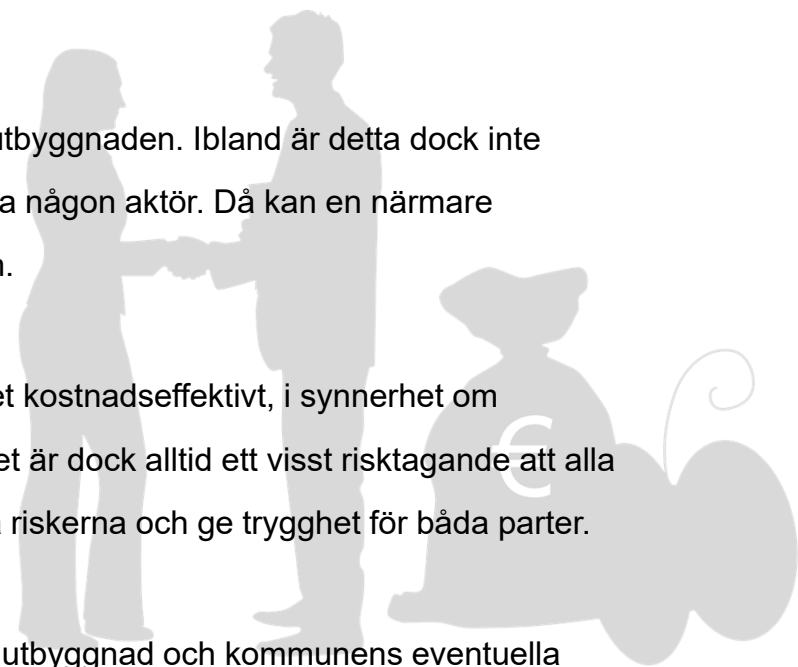
Ofta utgörs en kommun av stora områden där kommunen inte själv är markägare eller väghållare och det formella inflytandet således är betydligt lägre. Det finns dock mycket annat som en kommun kan göra för att hjälpa olika parter att komma överens i frågor som rör t ex marktillträde och kostnader.

Samverka

Att attrahera flera olika aktörer är oftast det mest effektiva sättet att få fart på fiberutbyggnaden. Ibland är detta dock inte möjligt då marknadsunderlaget i vissa områden knappt är tillräckligt för att attrahera någon aktör. Då kan en närmare samverkan med en aktör vara lösningen och det behöver inte röra hela kommunen.

Att en aktör mer eller mindre ensamt kan bygga fiber i en kommun kan vara mycket kostnadseffektivt, i synnerhet om kommunen backar upp med gynnsamma villkor och en positiv hjälpande attityd. Det är dock alltid ett visst risktagande att alla äggen ligger i samma korg och att ha ett genomtänkt samverkansavtal kan minska riskerna och ge trygghet för båda parter.

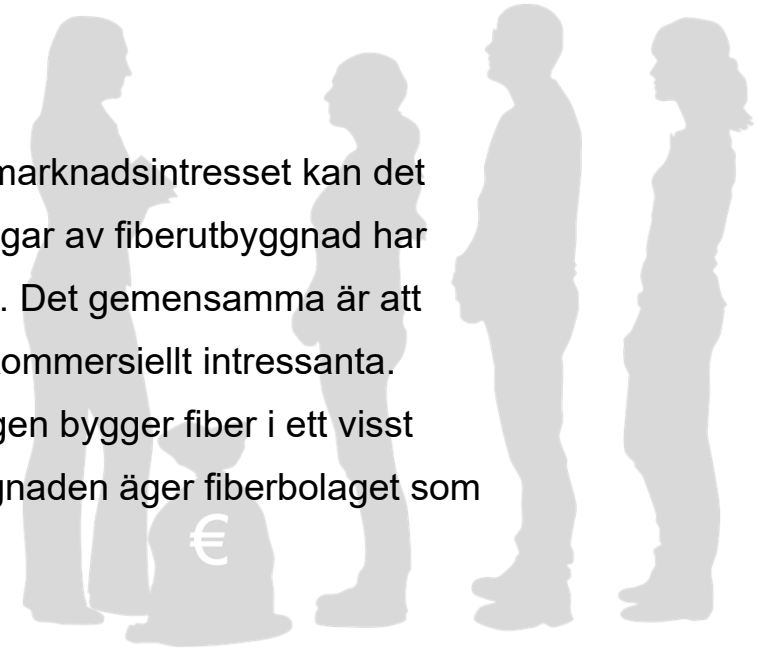
Samverkansavtalen kan vara utformade på olika sätt, vissa är specifika angående utbyggnad och kommunens eventuella förpliktelser och motprestationer, andra är mer löst hållna. Ibland kombineras samverkansupplägget med att kommunen avtalar om köp av datakomtjänster från fiberaktören, överlåtelser av kanalisation eller annat.

Upphandla

När kommunen har ett eller flera områden där det är svårt att attrahera marknadsintresset kan det vara ett alternativ att upphandla fiberutbyggnad. Kommunala upphandlingar av fiberutbyggnad har blivit vanligare på senare år och de kan genomföras på många olika sätt. Det gemensamma är att kommunen ger ekonomiskt bidrag till utbyggnad i områden som inte är kommersiellt intressanta. Resultatet blir att det fiberbolag som i konkurrens har vunnit upphandlingen bygger fiber i ett visst område och kommunen subventionerar delar av kostnaden. Efter utbyggnaden äger fiberbolaget som regel det som har byggts och har ansvaret för drift och underhåll mm.

Fördelen med upphandling är att kommunen får fiber utbyggt i valda områden där det annars inte skulle ha skett. Att på detta sätt ge ett bidrag innebär alltid en kostnad och att utforma en lämplig upphandling som ger avsedd effekt kräver eftertanke. Kommunalt upphandlad fiberutbyggnad kan inte kombineras med bidrag från Länsstyrelsen, vilket ofta är alternativet i de aktuella områden där marknaden saknar intresse.

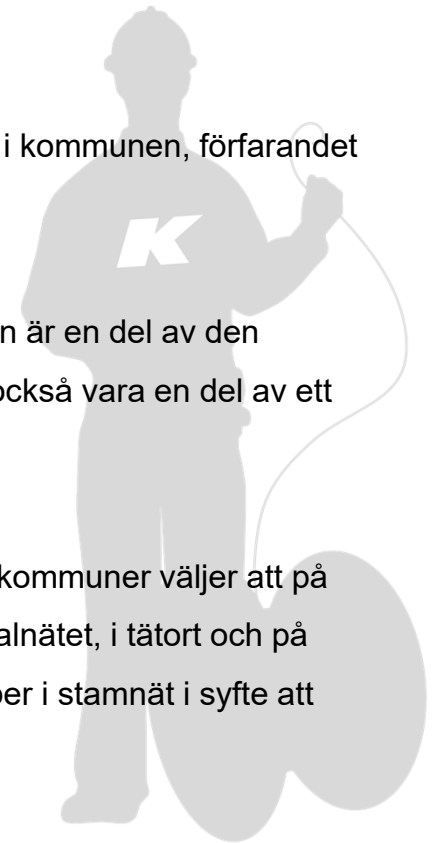
Bygga själv

Att "Bygga själv" innebär att det är kommunen som själva tar en betydande investering att bygga ut fiber i kommunen, förfarandet innebär att kommunen etablerar ett sk stadsnät.

Detta är ett långsiktigt åtagande för en kommun som antingen kan ske genom att stadsnätsverksamheten är en del av den kommunala förvaltningsorganisationen eller att ett separat aktiebolag bildas för detta ändamål. Det kan också vara en del av ett redan befintligt kommunalt bolag, t ex energibolaget.

Kärnverksamheten är att bygga fiber och beroende på situation kan stadsnätet ha olika inriktning. Vissa kommuner väljer att på egen hand stå för merparten av fiberinvesteringarna i kommunen och bygger då både stamnätet och lokalnätet, i tätort och på landsbygden. Andra antar en mer kompletterande och stödjande marknadsfunktion och bygger främst fiber i stamnät i syfte att underlätta för andra aktörer att investera i lokalnätet.

Om kommunen redan har en stadsnätsverksamhet är valet i vilken omfattning fiberinvesteringar ska göras genom det alternativet samt vilken typ av fiber som verksamheten ska fokusera på; stamnät och/eller lokalnät – stad eller land.

PTS nationella bredbandsstöd

Bredbandslyftet Timrå 2021-04-20
Mathias Sundin, regional bredbandskoordinator

Tillgång till bredband

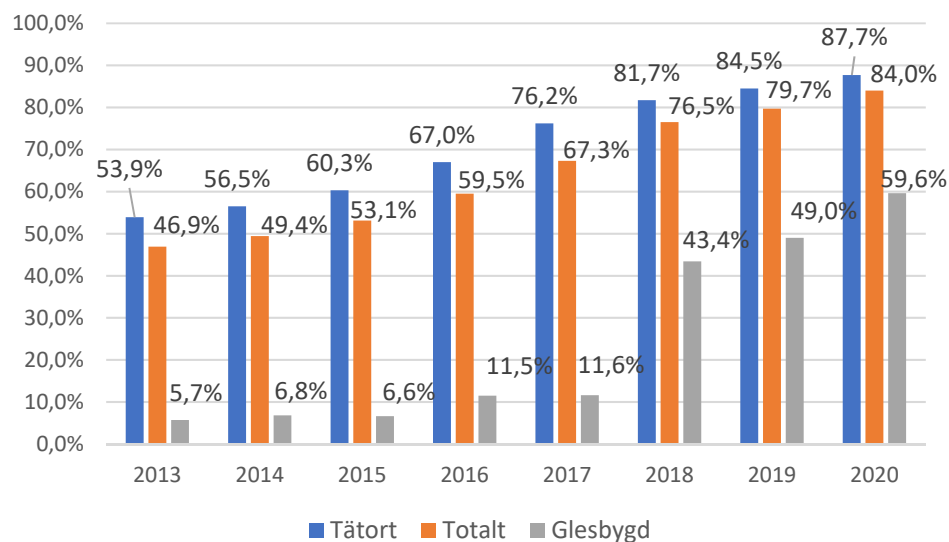
Siffror från PTS senaste kartläggning i oktober 2020

2020-målet

Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.

Nationellt mål: 95 % av alla hushåll och företag

Timrå 2020: Tätort 87,7%, totalt 84% samt glesbygd 59,6%

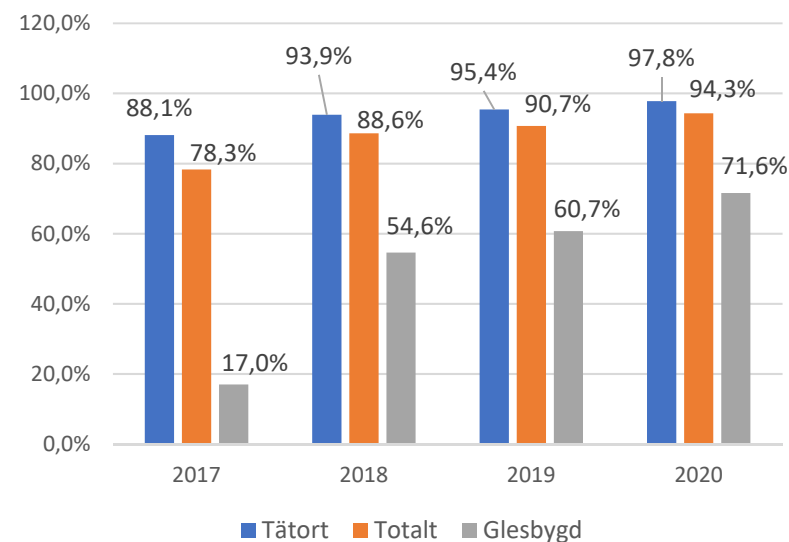

2025-målet

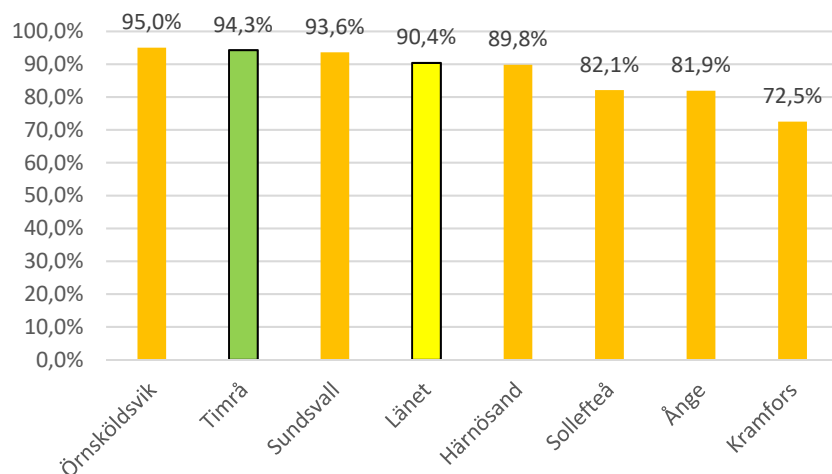
Tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s eller fiber i absoluta närheten (homes passed)

Nationellt mål: 98 % av alla hushåll och företag (1,9% / 0,1%)

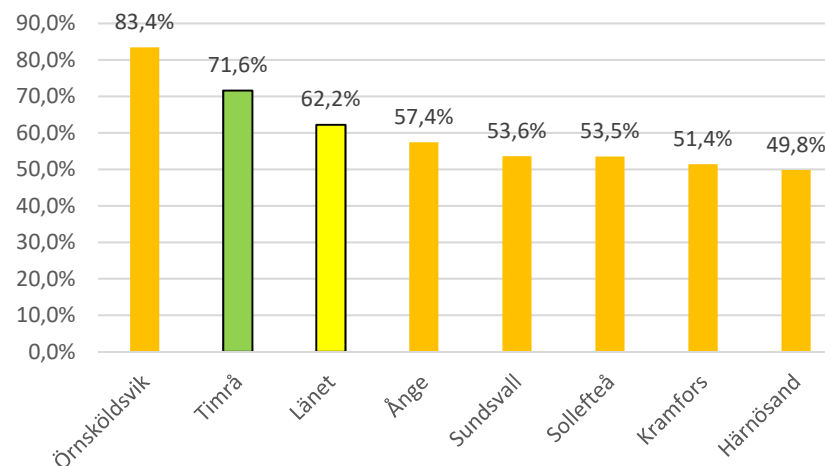
Timrå 2020: Tätort 97,8%, totalt 94,3% samt glesbygd 71,6%

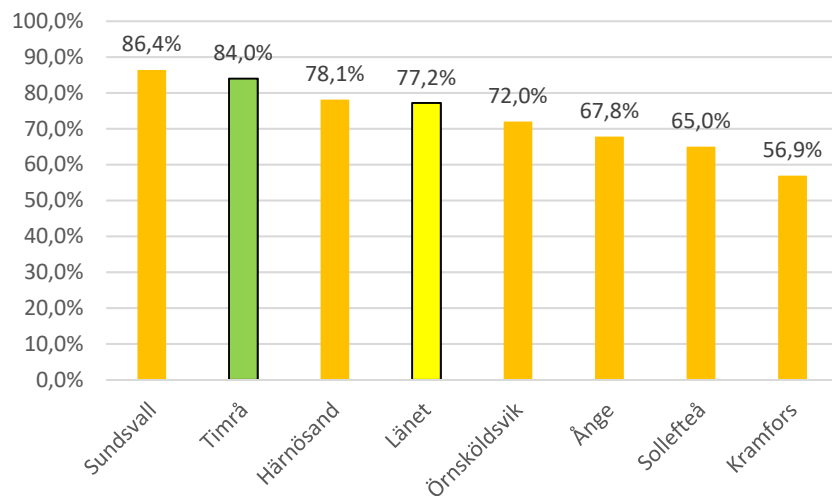
1 Gbit/s - alla hushåll

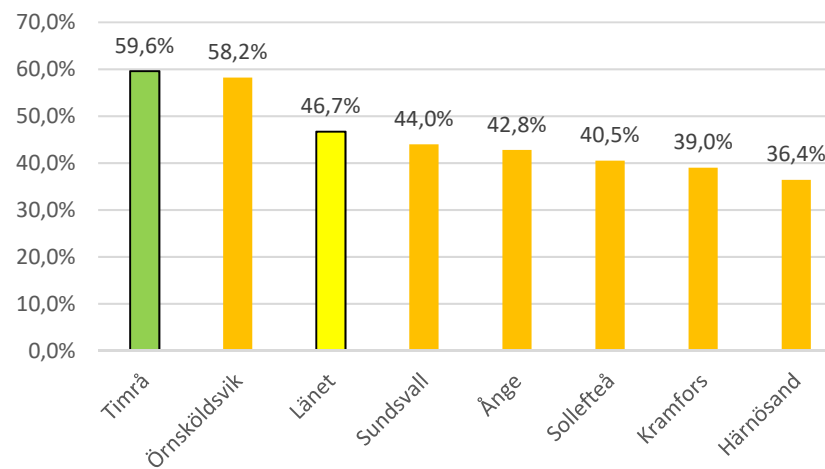
1 Gbit/s – hushåll glesbygd

100 Mbit/s - alla hushåll

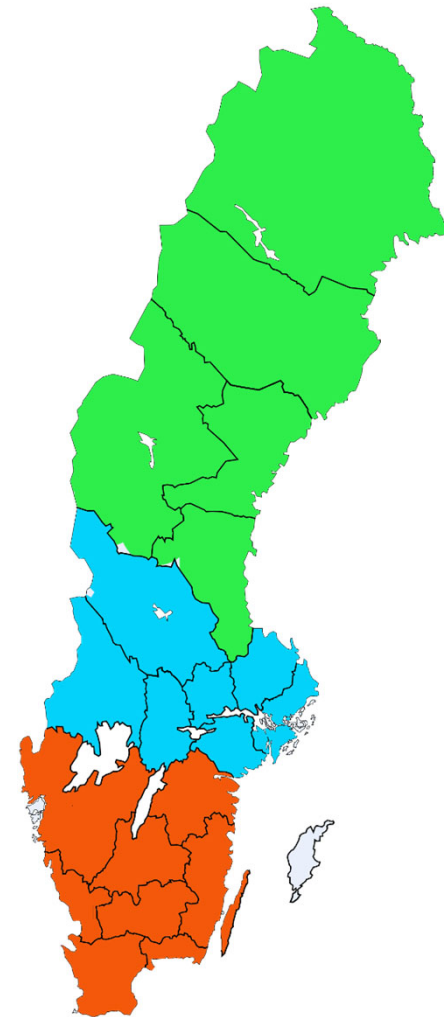

100 Mbit/s – hushåll glesbygd

Allmänt om stödet

- Kan sökas för accessnät med avlämningspunkter på fastighetsgräns (homes passed)
- Ges endast för byggnation av Gbit-teknik samt utanför tätort
- Finns teknik motsvarande NGA eller bättre kan stöd ej ges
- Totalt 1,6 miljarder kronor ska utlysas under 2021
- Konkurrensutsättning i tre landsdelar där Västernorrland ingår i Norrland tillsammans med Gävleborg, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten.
- Lägst kostnad per fastighetsanslutning avgör vilka projekt som får stöd
- Går att söka för 100 procent av projektkostnaden
- Regional prioritering av fastigheter kan ge upp till 50% rabatt på utvärderingspriset
- Utlysning öppen 18 maj till 9 augusti

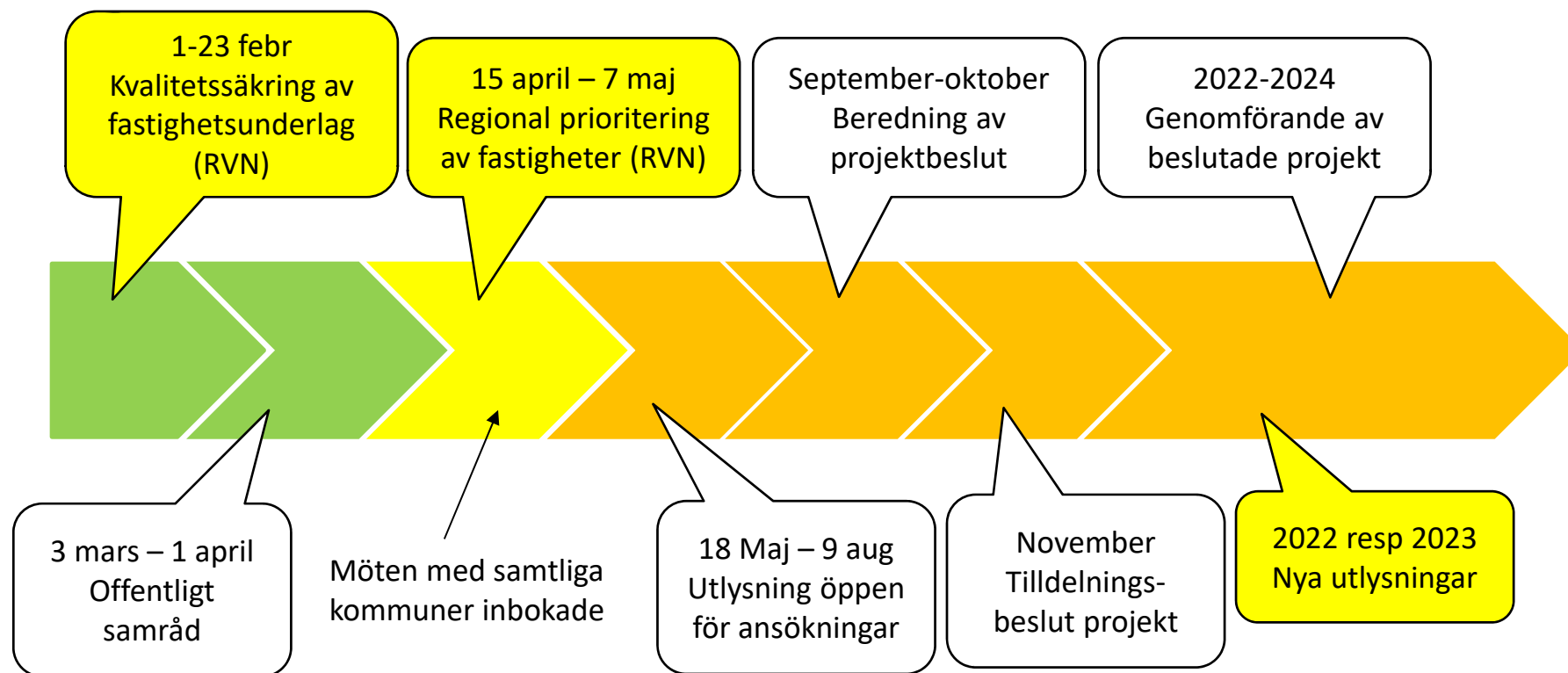

Nyheter 2021

- Ingen gräns för hur många fritidshus som projekten innehåller
- Justerad gräns för kundanslutningsavgifter **10.000** – 40.000 kronor
- Slopade krav på sammanhängande områden – öppnar för efteranslutningar och att samla flera småprojekt i ett större projekt
- Ändrade kriterier som öppnar upp för fiberföreningar att söka stöd
- Enklare krav på överkapacitet i beviljade projekt
- Krav på konkurrensutsättning av tjänsteleverantörer slopas
- Kartfunktion i sökportalen
- Max 30 procent av bofasta fastigheter får prioriteras av Regionen

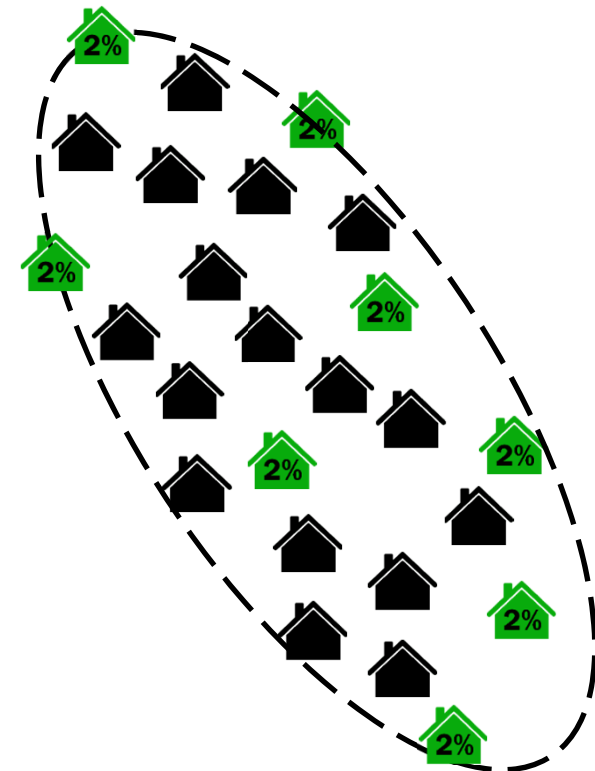
Regional prioritering

Samtliga Regioner erbjuds göra en regional prioritering av fastigheter. De fastigheter som prioriteras ger rabatt vid utvärdering av projekt. Prioritering sker i dialog med länets kommuner. Prioriteringen beslutas av Region Västernorrland och skickas in till Post- och telestyrelsen.

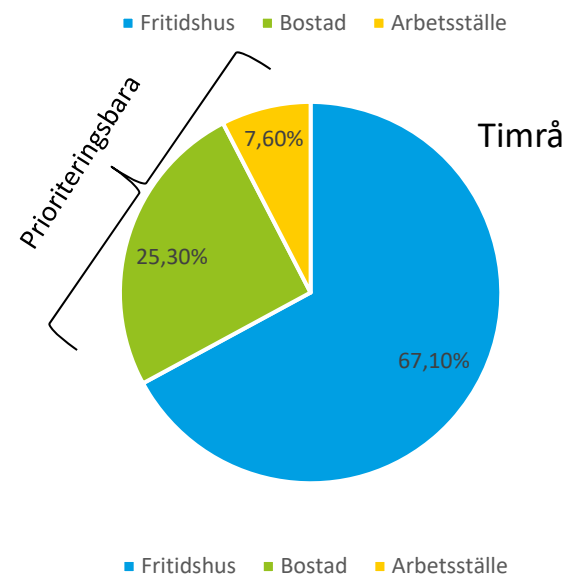
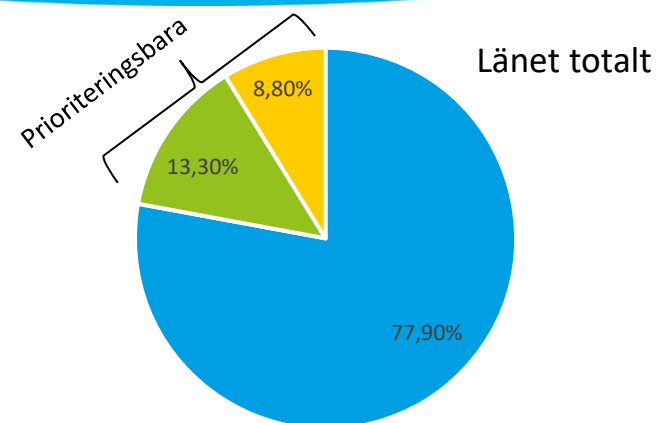
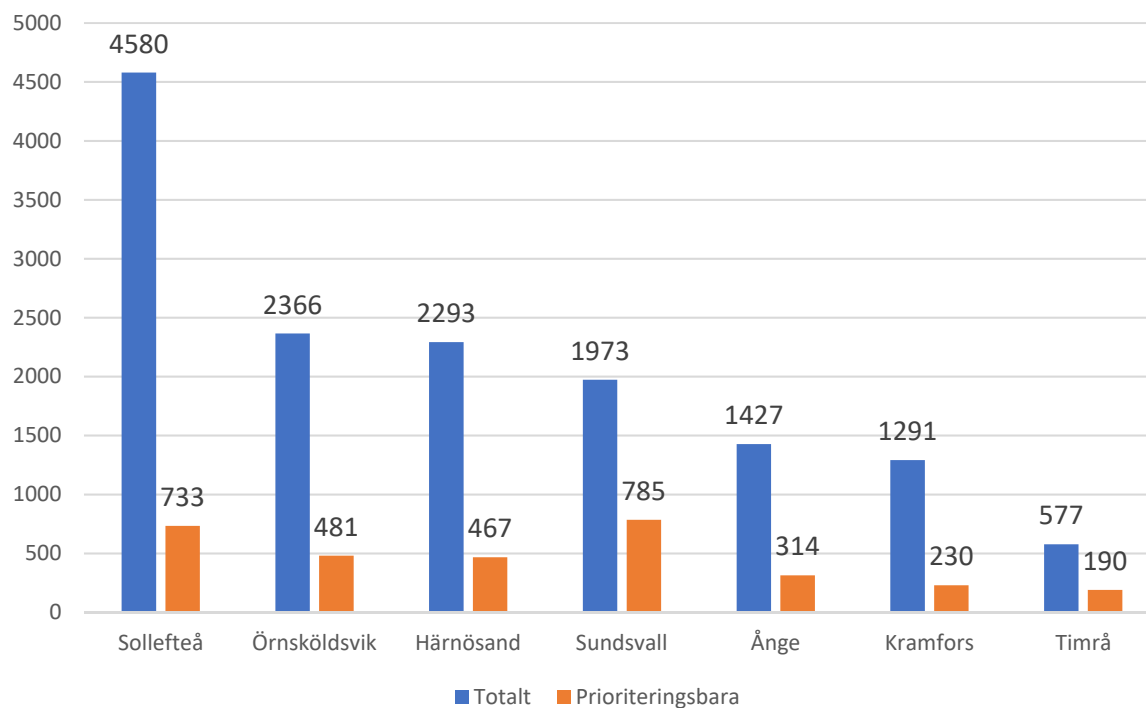
Regional prioritering

- Alla Regioner har möjlighet att göra regional prioritering av byggnader (bofasta/arbetsställen) enligt PTS-underlag
- Varje prioriterad byggnad ger 2 procent rabatt på utvärderingspriset för projektet
- Ett projekt kan maximalt tillgodoräkna sig 50 procent rabatt = 25 prioriterade fastigheter
- Varje potentiellt projektområde ges, där det är möjligt, maximalt antal prioriterade fastigheter upp till 25 stycken
- Prioriterade byggnader sprids för att nå önskad geografisk omfattning
- Byggnader med arbetsställen prioriteras i första hand

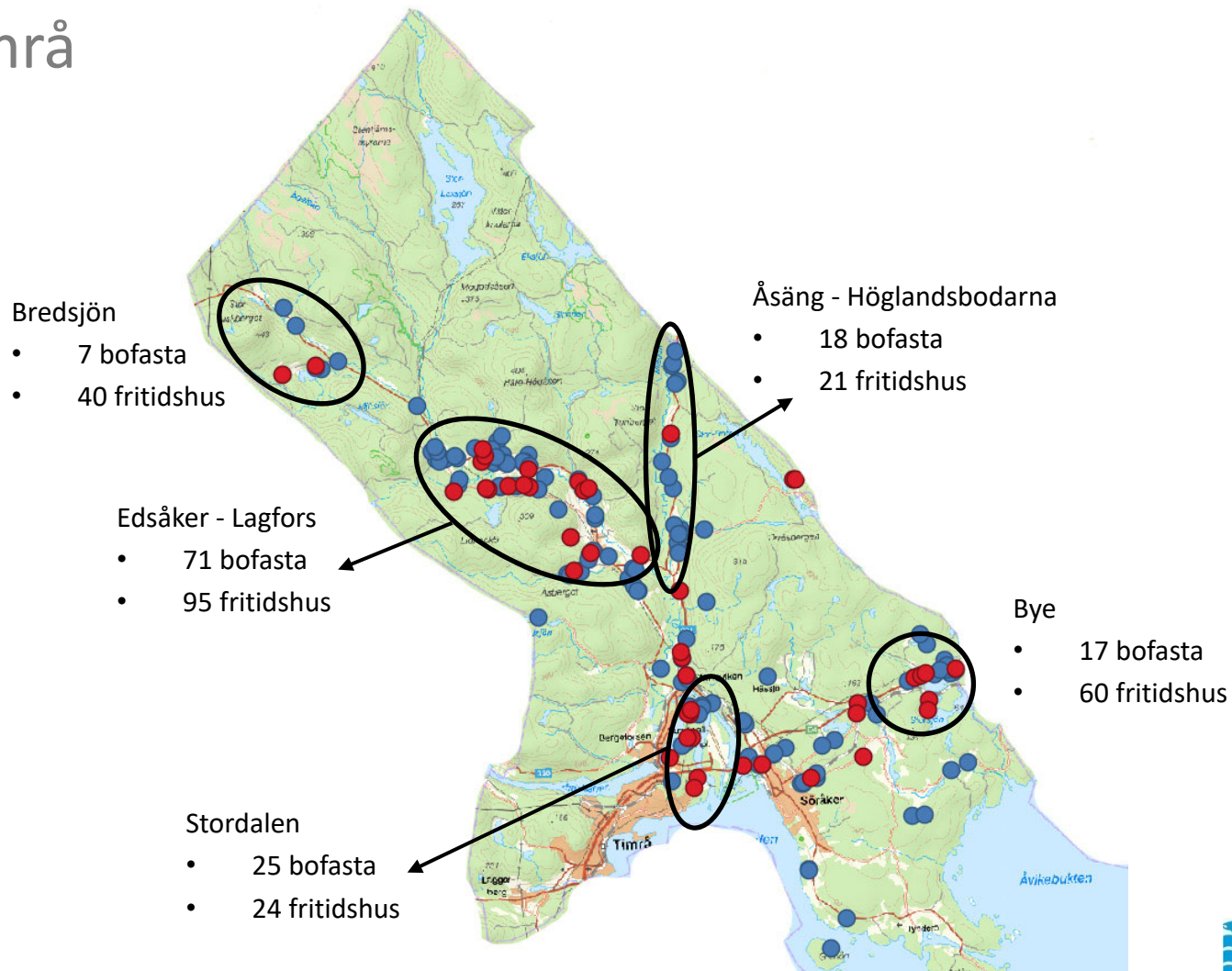
Underlag för regional prioritering

- Länet har total 14.307 stödberättigade fastigheter varav 3.200 är prioriteringsbara
- Timrå har lägst antal stödberättigade fastigheter (577 st) men näst högst andel prioriteringsbara fastigheter (32,9 %)
- Sollefteå har flest antal stödberättigade fastigheter

Underlag för regional prioritering

- Timrå

En blick tillbaka i Timrå

UsRobotics
56K Faxmodem V.92

1 495 kr

Frakt från 69 kr ⓘ

–

1

+

Lägg i kundvagn

- Första steget med Uppringt Internet.
- 1994

Framåt ADSL och kabelmodem kom

Kompakt ADSL2+ modem med inbyggd brandvägg

ZyXEL AMG1001 - 24Mbps ADSL2+ Modem Art.nr: 1013321

★★★★★ (0) [Skriv en recension](#)

- ADSL2/ADSL2+
- 1 RJ-11 ADSL-port
- Upp till 24Mbps
- 1 LAN-port
- IPv6 stöd

internet i lager

Fri frakt eller expressleverans?
Se dina fraktoalternativ här.

Välj Lagershop

Jämför pris på Prisjakt

239:-

Lägg i kundvagn

Paxa i Lagershop

- ADSL och Kabelmodem
- 1997 första testerna i Mittuniversitetets – studenter.
- 2001 Telia kopplade upp 25 prioriterade stationer över landet.

Bredbandsbolaget och HSB

- Datanätverk i Flerfamiljshus
- Fiber fram till flerfamiljshusen.
- 1999

Förbindelse mellan Sundsvall – Timrå - Härnösand

- Början på 2000-talet.
- En förbindelse behövdes mellan Sundsvall Elnät och Härnösand Energi och Miljö.
- Norrsken skapades för att ha samma förutsättningar i Norrland som i mälardalenregionen.
- Sundsvall Elnät byggde fiber till Ställverket i Timrå och Härnösand Energi och Miljö hyrde fiber av Sydkraft på högspänningsnätet.

Norrskan

Några fakta:

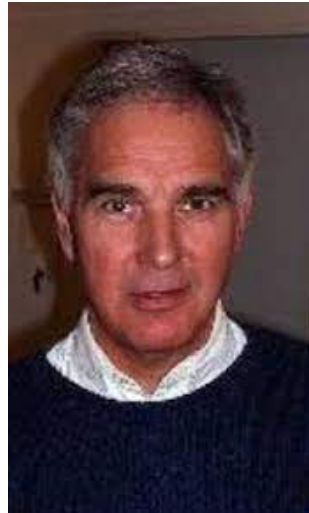
Ca 60 orter/noder i eget nät
Förbindelser i 132 kommuner i 19 län
Ca 350 mil runt

Teknik:

1 – 2 fiberpar
8 – 40 våglängdskanaler
1 våglängdskanal 1 – 100 gbit/s
Förbindelser 2 mbit/s – 10 gbit/s

2001- Rosengrenpengarna Timrå

- Timrå kommun upphandlade.
- Sundsvall Elnät AB/ ServaNet vann.
- Timrå Kommuns kontaktperson var Christer Persson
- Timrå kommun prioriterade anslutningar av kommunala anläggningar.

2014 och till nu i Timrå.

- Dig 2020 samarbete i Västernorrland först länsstyrelsen och nu Regionen som håller ihop.
- Utbyggnad sker av Timråbyarna som söker landsbygdsstöd, och lämnar över byggnation till Zitius.

2014 och till nu i Timrå.

- IP-Only säljer in över landet och bygger i Timrå Sörberge och Bergforsen mot Indal.
- ServaNet fortsätter ansluta kunder kontinuerligt och Timrå kommun blir delägare 2016.

 ip only

2021 och framåt i Timrå

- Det kvarstår att ansluta boende. Hur ser ekonomin ut runt dessa?
- Näten är en viktig grund för Välfärdstjänster (Vård på distans), Sensorer och digitalisering.

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play Barn

VÄSTERNORRLAND

2 min

"Det var ängsligt" – Lilly, 95, utan trygghetslarm i fem dagar

Publicerad 28 januari 2019

95-åriga Lilly Hallin har drabbats av stroke och är krasslig. I fem dagar utan trygghetslarm har kommunen varit tvungna att rätta till trygghetslarmet och nu riktar kommunen

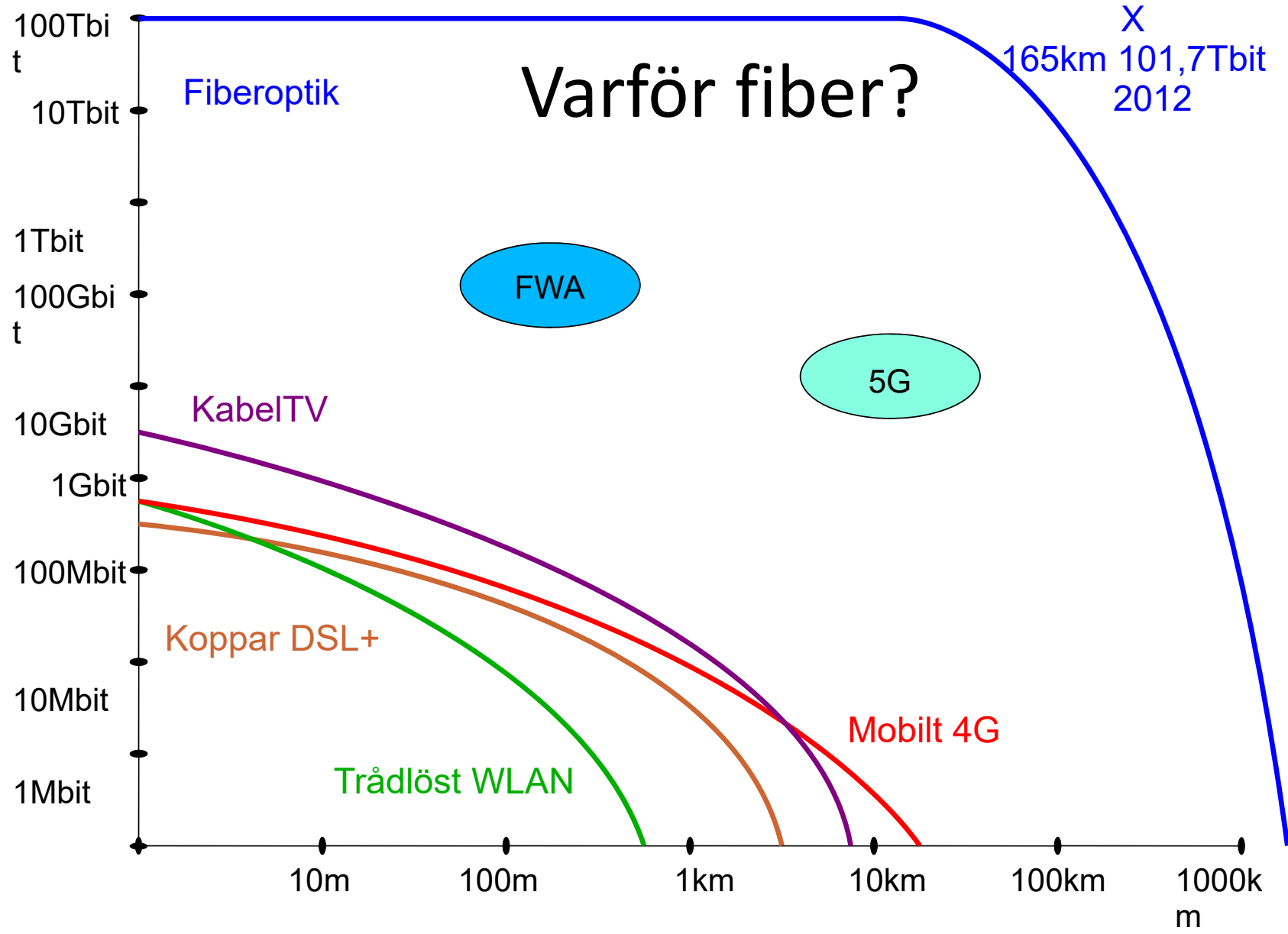

Vattenmätare

Snödjupsmätare

Hur mycket kvarstår?